

TỒN TẠI, HẠN CHẾ TRONG CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN NÂNG CAO NHẬN THỨC CỘNG ĐỒNG VÀ KIỂM TRA, XỬ LÝ HOẠT ĐỘNG NUÔI NHÓT CHIM VÀ CÁC LOÀI ĐỘNG VẬT HOANG DÃ.

*Đại tá Lê Trung Ái
Phó Giám đốc Công an tỉnh Tây Ninh*

*** Các mặt công tác đã đạt được**

Tây Ninh là tỉnh thuộc khu vực Đông Nam Bộ, có diện tích tự nhiên 8.536 km²; tổng diện tích rừng và đất quy hoạch phát triển rừng 100.113,19 ha, trong đó rừng tự nhiên 47.446,32 ha, rừng trồng 38.797,83 ha với hệ thực vật có 1.845 loài (57 bộ, 316 họ, 712 chi), trong đó 48 loài quý hiếm được ghi nhận trong Sách đỏ Thực vật Việt Nam và Danh lục đỏ IUCN. Hệ động vật gồm 686 loài chim, 71 loài thú, 134 loài bò sát, 57 loài lưỡng cư, 128 loài côn trùng và 231 loài cá cùng nhiều loài hoang dã khác.

Công tác bảo vệ đa dạng sinh học luôn được quan tâm đặc biệt và chỉ đạo sâu sát của Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh và lãnh đạo Bộ Công an. Công an tỉnh Tây Ninh đã triển khai đồng bộ nhiều kế hoạch và biện pháp nghiệp vụ nhằm phòng ngừa và đấu tranh tội phạm, vi phạm pháp luật lĩnh vực này. Đồng thời tham mưu, đề xuất nhiều giải pháp nhằm hoàn thiện hệ thống chính sách, pháp luật, đạt được nhiều kết quả tích cực.

Thời gian qua, công tác triển khai thực hiện Kế hoạch 628 của Bộ Công an và Bộ Nông nghiệp và Môi trường luôn được chú trọng và triển khai thực hiện hiệu quả. Qua đó đã đạt được một số kết quả trong đó công tác tuyên truyền và xử lý hoạt động nuôi nhốt chim và các loài động vật hoang dã như sau:

- Tổ chức 15 cuộc tuyên truyền trong lực lượng Công an tỉnh với hơn 600 lượt cán bộ tham dự; thực hiện tuyên truyền thông qua các nhóm Zalo của Công an cấp xã với 220 lượt, thu hút khoảng 2.050 thành viên tham gia. Phối hợp Ban trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh tuyên truyền 26 lượt tại các cơ sở thờ tự với hơn 230 lượt chức sắc, tín đồ tham dự; tập trung vào các điểm từng diễn ra hoạt động buôn bán chim phóng sinh (chùa Bà, chùa Gò Kén, miếu Bà Chúa xứ...).

- Sở Nông nghiệp và Môi trường đã tổ chức tuyên truyền, quán triệt nội dung Kế hoạch số 628 đến toàn thể cán bộ, công chức trong ngành, với tổng số 354 lượt cán bộ, công chức được triển khai, trong đó lực lượng nòng cốt là Chi cục Kiểm lâm, tuyên truyền 128 cuộc cho người dân, cho 55 cơ sở nuôi nhốt, kinh doanh chim cá cảnh ký cam kết. Tổ chức 01 lớp tập huấn cho cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về thủy sản.

- Báo và Đài Phát thanh – Truyền hình Tây Ninh đã phối hợp tuyên truyền, đăng tải 08 tin, bài và 04 phóng sự phản ánh công tác đấu tranh, xử lý, ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật trong lĩnh vực bảo vệ động vật hoang dã và nguồn lợi thủy sản; đồng thời tuyên truyền về các đợt ra quân đồng loạt của chính quyền các

cấp trong công tác bảo vệ động vật hoang dã và nguồn lợi thủy sản trên địa bàn tỉnh.

- Ở cấp cơ sở, UBND các xã, phường đã đồng loạt triển khai nhiều đợt ra quân tuyên truyền sâu rộng trong quần chúng nhân dân; vận động người dân tích cực tham gia tố giác các hành vi vi phạm pháp luật về bảo vệ động vật hoang dã; không săn, bẫy, bắt, kinh doanh, tiêu thụ động vật hoang dã, chim di cư; không sử dụng hóa chất cấm, chất độc, chất nổ, xung điện để khai thác thủy sản mang tính hủy diệt; tự nguyện giao nộp các công cụ, phương tiện vi phạm. Đồng thời, tuyên truyền, vận động các hộ dân sinh sống trong vùng và ven khu vực chim di cư ký cam kết không bẫy, bắt chim hoang dã, tích cực hưởng ứng phong trào “Không săn bắt – Không tiêu thụ – Bảo vệ động vật hoang dã, chim di cư, bảo vệ nguồn lợi thủy sản”. Thông qua hệ thống truyền thanh cấp xã, đã phát sóng 45 tin, bài tuyên truyền với tổng thời lượng 1.021 phút; xây dựng 38 bài viết, video tuyên truyền đăng tải trên Fanpage Facebook và Cổng thông tin điện tử của UBND các xã, phường; đồng thời chia sẻ nội dung tuyên truyền trong hơn 1.500 nhóm Zalo của các Tổ dân cư tự quản. Tổ chức 18 cuộc tuyên truyền tập trung với 654 lượt người tham dự; vận động 230 cơ sở và 700 hộ dân ký cam kết chấp hành các quy định của pháp luật về bảo vệ động vật hoang dã và không khai thác thủy sản bằng các phương pháp tận diệt. Qua đó, người dân đã tự nguyện giao nộp 27 bộ dụng cụ xung điện dùng để đánh bắt cá; lực lượng chức năng tiến hành tháo dỡ 40 điểm sử dụng lưới, loa công suất lớn để bẫy chim; tiêu hủy hơn 15.000 mét lưới tàng hình, cắt bỏ 18 vỏ cá, 11 lồng chim, 12 loa, 02 chiết áp, 07 bình ắc quy, 20 túi dón, 400m lưới đăng và nhiều công cụ, phương tiện đánh bắt chim, khai thác thủy sản có nguy cơ gây tác động nghiêm trọng đến đa dạng sinh học và hệ sinh thái. Qua công tác tuyên truyền đã tiếp nhận 11 trường hợp cá nhân tự nguyện giao nộp 12 cá thể động vật hoang dã, trong đó 03 cá thể (01 cá thể cò nhận, 01 cá thể tê tê, 01 cá thể trăn gấm) thuộc nhóm IB và 09 cá thể thuộc nhóm IIB.

- Lực lượng chức năng của tỉnh đã chủ động phối hợp tổ chức 600 đợt tuần tra, truy quét trên địa bàn; trong đó 450 đợt tập trung vào công tác quản lý, bảo vệ động vật hoang dã và chim di cư, 150 đợt triển khai trong lĩnh vực quản lý, bảo vệ nguồn lợi thủy sản.

- Qua công tác tuần tra, truy quét, các lực lượng đã phát hiện 34 vụ vi phạm thuộc lĩnh vực quản lý, bảo vệ động vật hoang dã và chim di cư. Tang vật thu giữ là động vật hoang dã gồm: 19 cá thể chim Chích chòe lửa; 04 cá thể chim Bồ chao; 05 cá thể chim Gà đồng; 02 cá thể chim Khướu bạc má; thả tại chỗ hơn 2.300 cá thể chim Sặc ô, Sẻ về môi trường tự nhiên.

- Tang vật là phương tiện, công cụ phục vụ hành vi nuôi nhốt, săn bắt động vật hoang dã gồm: 06 lồng nhốt bằng sắt; 10 lồng nuôi nhốt bằng tre; 50 kg lưới dù; 01 xà beng bằng sắt; 01 cù xe mô tô hai bánh tự chế.

- Ngoài ra, lực lượng chức năng còn phát hiện, xử lý 01 đối tượng nuôi nhốt trái phép cá thể Cá sấu nước lợ (Cá sấu hoa cà), thuộc Nhóm IB, Phụ lục I – Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm theo Công ước CITES.

- Tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính trong thời gian triển khai thực hiện Kế hoạch 628 là 354.150.000 đồng.

*** Tồn tại, hạn chế trong công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức cộng đồng và kiểm tra, xử lý**

Qua thực tiễn triển khai, công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức cộng đồng vẫn còn bộc lộ những tồn tại, hạn chế đáng chú ý:

- Việc tổ chức ký cam kết không săn bắt, tiêu thụ, sử dụng các sản phẩm từ động vật hoang dã tại một số địa phương còn mang nặng tính phong trào, chưa đi sâu vào việc giám sát sau khi ký. Một bộ phận người dân ký cam kết nhưng vì lợi ích kinh tế vẫn lén lút tiếp tay cho việc săn bắt, tiêu thụ động vật hoang dã.

- Nội dung tuyên truyền chưa sát thực tế. Các thông điệp tuyên truyền đôi khi còn khô cứng, nặng về trích dẫn điều luật mà chưa tập trung vào việc thay đổi tư duy, tập quán của người dân. Đặc biệt là nhóm đối tượng coi việc săn bắt chim trời, đánh bắt cá bằng xung điện là phương kế sinh nhai chính từ lâu đời.

- Hiệu quả của các kênh thông tin số chưa được khai thác triệt để. Dù đã có hệ thống Fanpage và nhóm Zalo, nhưng việc tương tác hai chiều còn yếu. Người dân vẫn còn tâm lý e ngại, chưa mạnh dạn sử dụng các kênh này để tố giác tội phạm liên quan đến môi trường và động vật hoang dã.

- Khoảng trống trong tuyên truyền tại các địa bàn giáp ranh. Công tác tuyên truyền chủ yếu tập trung vào các hộ dân có hộ khẩu thường trú, trong khi các đối tượng vi phạm thường là người từ địa phương khác đến, hoạt động lưu động tại các khu vực kênh rạch, vùng giáp ranh nơi thông tin tuyên truyền chưa phủ tới.

*** Kiến nghị, giải pháp thực hiện trong thời gian tới**

Để khắc phục những hạn chế trên, Ban chỉ đạo 628 tỉnh xác định cần thực hiện đồng bộ các nhóm giải pháp:

- Đổi mới tuyên truyền theo hướng "trọng tâm, trọng điểm": Chuyển từ tuyên truyền dàn trải sang tác động trực tiếp vào các nhóm đối tượng có nguy cơ vi phạm cao; tập trung vào các khu vực phức tạp như Trạm dừng chân Thanh Hóa, các tuyến biên giới trên địa bàn; kết hợp giữa tuyên truyền và xử lý nghiêm nhằm nâng cao nhận thức của người dân đồng thời tạo tính răn đe xã hội cao.

- Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát đối với các cơ sở gây nuôi, kinh doanh, trưng bày động vật hoang dã và các trường hợp không chấp hành quy định về hồ sơ, nguồn gốc lâm sản, có hành vi che giấu, đối phó hoặc không hợp tác với lực lượng chức năng. Kiên quyết xử lý hình sự các vụ việc đủ yếu tố cấu thành tội phạm; việc xét xử công khai (nếu có) sẽ là bài học tuyên truyền trực quan và hiệu

quả nhất đối với cộng đồng. Xây dựng mạng lưới "mắt dân"; nâng cao hiệu quả phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, thiết lập cơ chế bảo mật và khen thưởng kịp thời cho những người dân cung cấp tin báo chính xác về các điểm nuôi nhốt, săn bắt trái phép; nâng cao năng lực cán bộ cơ sở:

- Thường xuyên tổ chức tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác quản lý, bảo vệ động vật hoang dã và nguồn lợi thủy sản ở cơ sở; kịp thời cập nhật các quy định pháp luật mới, hướng dẫn cụ thể quy trình phát hiện, lập hồ sơ và xử lý vi phạm nhằm hạn chế lúng túng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ; để mỗi cán bộ vừa là người thực thi pháp luật, vừa là những tuyên truyền viên sắc bén tại địa bàn.

- Kiến nghị các bộ, ngành chức năng tiếp tục rà soát, hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến quản lý, bảo vệ động vật hoang dã theo hướng thống nhất, dễ áp dụng; đồng thời có hướng dẫn cụ thể, kịp thời để thuận lợi cho công tác triển khai thực hiện tại cơ sở.